

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
DE RAAD

ZITTING 2021-2022

19 OKTOBER 2021

VRAGEN OM UITLEG

Commissie voor Onderwijs en Vorming
van dinsdag 19 oktober 2021

INTEGRAAL VERSLAG

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: de heer Gilles Verstraeten, voorzitter, mevrouw Khadija Zamouri

INHOUD

1. Vragen om uitleg (R.v.O., art. 59)

- Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de evaluatie van de zomerscholen
- Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het gemeentelijk Nederlandstalig onderwijs
- Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de radicalisering binnen het onderwijs

2. Regeling van de werkzaamheden

Voorzitter: mevrouw Khadija Zamouri

1. Vragen om uitleg (R.v.O., art. 59)

Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de evaluatie van de zomerscholen

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Na het succes van vorig jaar zijn opnieuw scholen uit heel Vlaanderen ingegaan op de oproep van Vlaams minister Ben Weyts om zomerscholen te organiseren. Vorige zomer nam de VGC enkel de coördinatie van projecten in verband met taalstimulering en leesbevordering voor haar rekening. Dit jaar organiseerde ze ook zelf zomerscholen waarvan 3 voor het lager en 1 voor het secundair onderwijs. De invulling van de zomerscholen van de VGC was afgestemd op de noden van leerlingen die niet terechtkonden bij een schoolgebonden aanbod. Ik hoor graag van u hoeveel gemeenten Nederlandstalige zomerklassen hebben opgezet.

Als N-VA zijn wij enorm blij dat de Vlaamse Regering en de VGC heel hard hebben ingezet op zomerscholen waardoor duizenden leerlingen afgelopen zomer een leertraject op maat konden volgen gekoppeld aan sport, spel en cultuur. Hierdoor is het toch minder schools. Wij willen de scholen enorm bedanken die zich afgelopen zomer zo hard hebben ingezet.

Zeker in Brussel zijn zomerscholen welkom en noodzakelijk. Door de lange sluiting van de scholen kan geen les volgen in de zomer voor bepaalde leerlingen dramatische gevolgen hebben. Veel leerlingen uit het Nederlandstalig onderwijs in Brussel komen tijdens de zomer immers nauwelijks in contact met het Nederlands. We hebben het daar al vaker over gehad en we proberen jongeren in het Nederlandstalig onderwijs ook de weg naar Nederlandstalige sport- en cultuurverenigingen en jeugdbewegingen te wijzen. Ik heb gisteren nog samengezeten met voormalig parlaments- en collegelid Bruno De Lille. Hij is nu directeur van de Scholengroep Sint-Goedele. Hij zei dat er wel werd geprobeerd om leerlingen door te verwijzen naar Nederlandstalige sport- en cultuurverenigingen en jeugdbewegingen, maar dit lukt niet altijd.

Zomerscholen zijn in feite een bijkomend instrument om te voorkomen dat jongeren op 1 september met taalachterstand aan het nieuwe schooljaar beginnen.

Hoeveel Nederlandstalige scholen en andere actoren zoals vzw's hebben uiteindelijk zomerklassen georganiseerd? Kan u een overzicht geven van de scholen en het aantal aanwezige leerlingen, per onderwijsniveau? Was het aanbod en het aantal leerlingen uitgebreider dan vorig jaar? Waren er genoeg zomerscholen?

Hoeveel gemeenten hebben Nederlandstalige zomerklassen georganiseerd? Kunt u een overzicht geven van het aantal aanwezige leerlingen, per onderwijsniveau? Was het aanbod en het aantal leerlingen uitgebreider dan vorig jaar? Wat weten we over het profiel van de leerlingen die in Brussel naar de zomerscholen gingen? We weten dat het voornamelijk de bedoeling was om die leerlingen te mobiliseren die er het meest nood aan hebben, die er het meeste baat bij hebben. Het risico bestaat natuurlijk dat ouders, die reeds heel erg betrokken zijn bij het schoolleven van hun kind, beroep doen op de zomerscholen. Het is moeilijk om het beoogde publiek te bereiken. Zijn er gegevens over het profiel?

Hoe kijkt het collegelid terug op de zomerscholen? Kan er al uitgekeken worden naar de volgende zomervakantie?

Collegelid Sven Gatz: Met de subsidies van de Vlaamse Gemeenschap konden zowel open als gesloten zomerscholen georganiseerd worden. Open zomerscholen zijn toegankelijk voor alle leerlingen, ongeacht hun school. Gesloten zomerscholen worden door scholen of inrichtende machten georganiseerd voor hun eigen leerlingen. Naast deze mogelijkheid organiseert de VGC/OCB ook al jarenlang een eigen zomerschool (Talentboost).

1. De open zomerscholen, georganiseerd vanuit de VGC/OCB (met subsidie Vlaamse Gemeenschap)

De cijfers voor de VGC-Zomerscholen lagen lager dan verwacht. Er werden er oorspronkelijk georganiseerd voor 100 leerlingen op 4 locaties in Brussel. Er waren 60 plaatsen voor leerlingen van de 1ste graad lager onderwijs en 40 plaatsen voor leerlingen van de 1ste graad secundair onderwijs. 43 leerlingen werden ingeschreven. Bij de start van de zomerschool waren maar 29 leerlingen aanwezig. Omwille van praktische redenen is het aantal locaties verminderd, namelijk 2 in plaats van 4.

De VGC-Zomerschool werd als volgt georganiseerd:

- Onderwijscentrum Brussel
 - o 12 leerlingen waren afkomstig uit 6 verschillende scholen van het lager onderwijs. De helft uit het 1ste leerjaar en de andere helft uit het 2de leerjaar. Er waren 9 meisjes en 3 jongens.
 - o 8 leerlingen secundair onderwijs uit 5 verschillende scholen. De helft uit het 1ste jaar secundair en de andere helft uit het 2de jaar. Er waren 2 meisjes en 6 jongens.
- Campus Kompas
 - o 9 leerlingen kwamen uit 6 verschillende scholen van het lager onderwijs; 3 uit het 1ste leerjaar en 6 uit het 2de leerjaar. Er waren 4 meisjes en 5 jongens.

2. De gesloten zomerscholen georganiseerd door scholen (met subsidie Vlaamse Gemeenschap)

Zes scholen organiseerden zomerscholen afgelopen zomervakantie:

- Basisonderwijs (totaal: 101 leerlingen):
 - De Muziekladder met 27 leerlingen uit het 1ste tot het 5de leerjaar. Hiervan waren er 16 jongens en 11 meisjes.
 - De Telescoop met 24 leerlingen waarvan 20 leerlingen uit de 1ste graad basisonderwijs, aangevuld met anderstalige nieuwkomers. In totaal namen 16 meisjes en 8 jongens deel. De groep bestond in zijn geheel uit 20 % anderstalige nieuwkomers, maar niemand had de thuistaal Nederlands. Een derde van de leerlingen kwam uit een kansarm milieu.
 - Lucerna basisonderwijs met 50 leerlingen. De zomerschool stond open voor leerlingen van het 1ste leerjaar tot het 5de leerjaar. Er waren zowel jongens als meisjes. De focus lag op de domeinen: rekenen, taal en wereldoriëntatie.

- Secundair onderwijs (totaal 134 leerlingen):
 - K.A. Koekelberg met 42 leerlingen. Alle leerlingen komen uit het ASO en waren tussen 13 en 16 jaar oud (2e – 4e jaar). Het ging om 24 meisjes en 18 jongens.
 - Lucerna secundair onderwijs met 80 leerlingen die voor het grootste deel uit 1e en 2e jaar secundair onderwijs kwamen, aangevuld met ex-OKAN-leerlingen die in de zomerscholen een taalbad kregen.
 - Keerpunt Freinet met 12 leerlingen uit het 1ste, 2de en 3de jaar secundair onderwijs

Naast de scholen organiseerde ook de gemeente Sint-Jans-Molenbeek zomerscholen voor 220 leerlingen uit haar basisonderwijs.

3. *Talentboost, 16de editie van de zomerschool georganiseerd door VGC/OCB*

Naast de zomerscholen met subsidie van de Vlaamse Gemeenschap, organiseert de VGC/het OCB al 16 jaar een eigen zomerschool (“Talentboost”). Talentboost vindt plaats gedurende 4 aaneensluitende weken (juli) op campus Comenius in Koekelberg.

Het aanbod is gericht op anderstalige nieuwkomers en leerlingen met hoge noden op het vlak van taalvaardigheid Nederlands. In de activiteiten wordt ingezet op de taalvaardigheid Nederlands (met focus op mondelinge vaardigheden) en talentontwikkeling.

Talentboost werkte in 2021 op haar maximumcapaciteit met 112 leerlingen (waarvan 51 % anderstalige nieuwkomers) en een aanwezigheidsgraad van 86 %. Er waren 32 verschillende nationaliteiten aanwezig en 28 verschillende talen. De kinderen zijn afkomstig uit 40 verschillende scholen, verspreid over het volledige Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het goede bereik van de Talentboost valt te verklaren vanuit de lange traditie van dit initiatief en de specifieke doelgroep.

Wat betreft het aanbod en het aantal leerlingen in vergelijking met vorig jaar kan ik zeggen dat er vorig jaar 5 scholen van het basisonderwijs en 5 scholen van het secundair onderwijs zomerscholen hebben ingericht. In 2020 werden (alle Nederlandstalige Zomerscholen in Brussel samengeteld) voor een totaal van 819 leerlingen zomerscholen ingericht. Het aanbod in 2021 was dus minder uitgebreid dan vorig jaar. Een van de redenen die ik hiervoor kreeg van de VGC was de coronamoeheid en de coronadruk.

Enkel de gemeente Sint-Jans-Molenbeek heeft zomerklassen georganiseerd waaraan 220 leerlingen van 6 tot 12 jaar uit het gemeentelijk basisonderwijs hebben deelgenomen. Volgens de aanvraag zouden er eerst 420 leerlingen deelnemen; uiteindelijk werd dit aantal teruggeschroefd tot 220 leerlingen. Ook de Stad Brussel en de gemeente Anderlecht hadden een aanvraag bij de Vlaamse Gemeenschap ingediend voor de organisatie van zomerscholen, maar zij annuleerden hun aanvraag nog voor de start. Momenteel heb ik hier geen verdere informatie over.

De organisatoren hadden het vooral moeilijk om – na een intens coronaschooljaar – voldoende leerkrachten te vinden voor hun gesloten zomerschool. Ook het aantal leerlingen dat op het aanbod wou ingaan, bleef beperkt.

Over de profielen van de leerlingen ben ik reeds ingegaan tijdens de 1ste vraag op basis van wat de betrokken scholen ons meedeelden. De beoogde doelgroepen worden zeker bereikt.

Na een 1ste evaluatie zijn er altijd wel een aantal inhoudelijke werkpunten, zoals het inzetten op het toeleiden van leerlingen naar de zomerscholen en de zoektocht naar de meest geschikte periode om de zomerscholen te organiseren.

We willen – indien de Vlaamse Gemeenschap het initiatief verderzet- vooral scholen stimuleren om een gesloten zomerschool te organiseren. We zullen hiervoor vroeger moeten beginnen met scholen te contacteren. Door omstandigheden is de Vlaamse Gemeenschap redelijk laat gestart met het project. Dat is zeker geen verwijt. Het blijkt immers dat gesloten zomerscholen er beter in slagen leerlingen te bereiken en ook beter kunnen inspelen op de reële noden van de leerling.

Het is gemengd nieuws. Wat de aantallen betreft, had ik liever beter nieuws meegedeeld. De formule van gesloten zomerscholen werkt wel degelijk dus laten we hier verder op inzetten. Dit kan ook verder worden gezet met de Vlaamse Gemeenschap. We moeten proberen volgende zomer opnieuw het niveau van 2020 te halen. Dit is een nobel streefdoel waarvoor we ons willen inzetten.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Het is inderdaad teleurstellend dat het aanbod in 2021 minder was dan het aanbod in 2020. Maar ik begrijp het net zoals het collegelid wel. Na alles wat het onderwijsveld heeft doorgemaakt, is het begrijpelijk dat er veel moeheid is. Er is momenteel ook sprake van veel uitval van leerkrachten.

Ik ben het eens met het collegelid dat we naar volgende zomer toe er vroeg bij moeten zijn.

Daarentegen ben ik wel verbaasd over de eigen open zomerschool. Er werd uitgegaan van 100 leerlingen, maar uiteindelijk waren het er maar 29. Het is logisch dat de gesloten zomerscholen het beter doen. De scholen weten welke kinderen nood hebben aan les in de zomervakantie en kunnen de ouders hierover aanspreken. Dit is moeilijker voor de VGC/OCB. Hoe voert de VGC/OCB de communicatie rond zomerscholen? Hoe gebeurt de rekrutering door de VGC/OCB? Ik denk dat de optie voor een open zomerschool behouden moet blijven voor die scholen die er zelf niet in slagen om een gesloten zomerschool te organiseren. Ik dank het collegelid voor zijn engagement om dit project verder te zetten.

Collegelid Sven Gatz: De communicatie gebeurt door de onderwijsondersteuners in de scholen. Ik zal meer gedetailleerde informatie hierover bezorgen.

Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het gemeentelijk Nederlandstalig onderwijs

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): De Vlaamse Regering en de VGC blijven jaarlijks miljoenen investeren in het Brussels Nederlandstalig onderwijs en nemen hun verantwoordelijkheid. Maar alleen naar Vlaanderen of de VGC kijken om in de nood aan meer Nederlandstalig onderwijs te voorzien, is soms iets te gemakkelijk. Ook de gemeenten hebben hun verantwoordelijkheid als facilitator en als inrichtende macht van het onderwijs in Brussel. Het blijft een spijtige vaststelling dat 7 van de 19 gemeenten (Elsene, Etterbeek, Ganshoren,

Oudergem, Sint-Gillis, Ukkel en Watermaal-Bosvoorde) geen Nederlandstalig basisonderwijs aanbieden, zeker gezien de toegenomen populariteit ervan.

Eenzijds, begrijpen we dat het in een dichtbebouwde stedelijke omgeving als bv. Sint-Gillis moeilijk is om geschikte gebouwen te vinden. Anderzijds, is het ook niet ongewoon dat sommige gemeentebesturen op de rem staan voor het uitvaardigen van bouwvergunningen aan Nederlandstalige scholen, waardoor in feite heel wat Vlaams, VGC-geld onbenut blijft. Ook bestaat er in bepaalde gemeenten stilaan een traditie om bij het begin van de legislatuur een nieuwe Nederlandstalige basisschool aan te kondigen, maar die belofte niet na te komen. Zo kondigden de gemeenten Elsene en Sint-Joost-ten-Node begin 2020 wederom de komst aan van respectievelijk een 1ste en 2de Nederlandstalige basisschool. Ik heb over elk dossier in 2020 een schriftelijke vraag ingediend. In de antwoorden lees ik dat voor beide dossiers overleg heeft plaatsgevonden met de Diensten van de VGC, uw kabinet en de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG). De gemeente Elsene heeft middelen in haar begroting 2020 voorzien voor de voorbereiding van een infrastructuurdossier en zou een aantal scenario's afwegen. Helaas hebben we sindsdien niets meer gehoord over deze nieuwe school. Dat geldt ook voor de nieuwe meertalige basisschool in Sint-Joost-ten-Node. Reeds van het begin rezen vele vragen op, over de financiering en zeker over de pedagogische invulling. De Nederlandstalige schepen maakte namelijk duidelijk dat het ook een Franstalige school met een Nederlands taalbad kon worden. Ook zei de schepen toen dat de komst van de school "*wellicht niet meer voor deze legislatuur is*". Niet hoopgevende elementen dus. Hopelijk kunt u ons een stand van zaken geven in beide dossiers.

De gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe heeft wel 2 Nederlandstalige basisscholen (Prinses Paola en Klim Op) maar laat die aan hun lot over. De VGC staat klaar met geld en expertise voor de renovatie en uitbreiding van de huidige campus maar de gemeente kijkt de andere kant op. Dit terwijl de klassen van Klim Op al jaren in containers huizen en de leerlingen van de Prinses Paolaschool nog steeds les volgen in het onveilige schoolgebouw. Deze situatie is zo erg dat de erkenning van de scholen al verschillende keren in gevaar kwam. De Vlaamse Onderwijsinspectie heeft met sluiting gedreigd, maar telkens weer uitstel verleend. Dit wordt echter op den duur een onhoudbare en onzekere situatie voor de leerlingen, voor de ouders, de directie en de leerkrachten.

Wat is het status quo in de 6 gemeenten zonder Nederlandstalige gemeentelijke basisschool? Zijn er plannen of projecten lopende? Zo niet, bent u van plan om samen te zitten met deze gemeenten over deze problematiek?

Hoe zit het met de aangekondigde nieuwe gemeentescholen in Sint-Joost-ten-Node en in Elsene? Mogen we nog iets verwachten deze legislatuur of niet? Wordt de geplande school in Sint-Joost-ten-Node toch een Franstalige school?

Kan u een stand van zaken geven omtrent basisschool Prinses Paola in Sint-Lambrechts-Woluwe? Heeft er nog overleg met de gemeente plaatsgevonden? Wordt er nagedacht om de scholen aan de gemeente te onttrekken en aan een andere inrichtende macht over te dragen? Dit is een optie die ik eigenlijk gelanceerd heb. Als de gemeenten die scholen niet op orde zet, is het misschien interessanter om een andere inrichtende macht te zoeken die daartoe wel bereid is.

Het is te beklagen dat de gemeente Sint-Lambrechts-Woluwe het spel niet speelt, maar dan kunnen de scholen tenminste terug in een staat worden gezet die zij verdienen.

Collegelid Sven Gatz: Vooraleer ik dieper inga op de vragen, wil ik evenwel het volgende meedelen: net zoals bij de andere infrastructuurdossiers van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, biedt de VGC ook aan de gemeentelijke inrichtende machten ondersteuning, zodat zij een dossier kunnen opbouwen dat realiseerbaar is, in functie van de haalbaarheid binnen de lokale context, de normen en de financiering. We proberen scholen die aan de start verschijnen, aan de meet te brengen.

Maar gezien de krapte aan geschikte gebouwen en terreinen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de hoge kostprijs van aankopen, renoveren en bouwen van infrastructuur in dicht stadswefsel is het niet altijd evident om een infrastructuurplan ruimtelijk en financieel rond te krijgen.

Daarenboven komt er nog heel wat bij kijken voor gemeenten die nog geen inrichtende macht zijn of waren van een Nederlandstalige basis- en/of secundaire school op het onderwijskundig en financieel vlak van de werking van een school.

Dit gezegd zijnde, wat betreft de gemeenten die geen schoolbestuur zijn van Nederlandstalig onderwijs (Etterbeek, Elsene, Ganshoren, Oudergem, Sint-Gillis, Ukkel, Watermaal-Bosvoorde) hebben de gemeenten Elsene en Sint-Gillis het engagement uitgesproken om stappen te zetten naar de oprichting van Nederlandstalig gemeentelijk onderwijs.

De gemeente Sint-Gillis onderzoekt momenteel de mogelijkheid om een basis- en/of secundaire school in te richten. U gaf het zelf al aan, het is in Sint-Gillis geen evidentie om een infrastructuurplan ruimtelijk en financieel rond te krijgen.

De VGC, het OVSG en *perspective.brussels* hebben alleszins in elk overleg met de gemeente hun expertise en ondersteuning aangeboden zodat een haalbare piste, in functie van de normen, de haalbaarheid en de betaalbaarheid, wel degelijk vorm kan krijgen. Met de gemeente werd afgesproken dat ze eerst een concrete piste zou uitwerken, in samenspraak met het OVSG en dan kijken we verder.

De gemeente Elsene heeft eveneens al een aantal concrete stappen gezet. In de begroting 2020 van de gemeente stond alvast 700.000 euro ingeschreven voor een eventuele participatie in de ontwikkeling van de VOLTA-site.

Intussen schoof de gemeente recentelijk een nieuwe piste naar voren. Het betreft een infrastructuur van een Franstalige gemeentelijke basisschool, die op termijn zou vrijkomen. De gemeente legt de focus momenteel op de verdere concretisering van deze piste. Deze piste is zeer recent, maar lijkt concreet gerealiseerd te worden deze legislatuur.

Wat betreft de gemeente Sint-Joost-ten-Node (waar wel een Nederlandstalige gemeentelijke basisschool is), is er een AGION-dossier in de maak, dat een nieuwbouw en renovatieproject omvat, als nieuwe vestigingsplaats met capaciteitsuitbreiding van de gemeentelijke basisschool Sint-Joost-aan-Zee. Ik heb hier geen inhoudelijke informatie over.

De andere gemeenten hebben momenteel niet laten blijken om Nederlandstalig onderwijs in te richten.

In maart van dit jaar richtte ik een schrijven naar de burgmeester en de schepen bevoegd voor Nederlandstalig onderwijs, waarin zowel de ondersteuning van de VGC werd herhaald als de

vraag om een realistisch dossier in functie van de gangbare financiële en fysieke normen te ontvangen. Het overmaken van een ontwerpdocument is hierbij cruciaal, zowel naar de VGC als naar AGION toe.

Bovendien is ook nog een onderhoud geweest op mijn kabinet met een delegatie van de ouders van de scholen, op hun vraag, waarbij we nogmaals ons engagement hebben uitgesproken en uitgelegd hebben welke stappen er dienen te worden gezet.

Het gemeentebestuur legde in haar gemeenteraadszitting van 20 september 2021 de gewijzigde plannen voor, waarin de beide scholen zouden gerenoveerd worden, met integratie van een afdeling van een Nederlandstalige muziekacademie en (jeugd)bibliotheek, en dit voor een totale kost van 13 miljoen euro.

Tot op vandaag maakte de gemeente nog geen documenten over aan OVSG, AGION of de Administratie. Als de VGC een basisschool mee ondersteunt, gaat het vaak om minimaal 4 miljoen euro. Er kan natuurlijk over meer worden gepraat. Maar het verschil tussen 4 en 13 miljoen euro is nog vrij groot. De gemeente zal dus ook zelf iets moeten investeren, al dan niet met middelen van AGION.

Aangezien de gemeente de elementen steeds aan mekaar blijft koppelen, wat ambitieus is, maakt ze de inrichting of herinrichting van een lagere school niet noodzakelijk makkelijk.

We gaan het in ieder geval blijven opvolgen. Het is wel goed dat er nog nieuwe stappen worden gezet en hopelijk komt er eindelijk eens een doorbraak.

Tot slot, wil ik nog benadrukken dat wij uiteraard nauw samenwerken met de 13 andere gemeenten die wel Nederlandstalig onderwijs inrichten.

Van 2004 tot en met 2021 investeerde de VGC niet minder dan 62,2 miljoen euro in het onderwijs van deze gemeenten, in de renovatie en nieuwbouw van schoolgebouwen en hun buitenaanleg en uitrusting. De VGC is van plan deze inspanningen te blijven verderzetten.

Hier en daar is er een voortgang te zien, maar we moeten kordaat blijven. Ik ben het tot nader order niet eens met de idee dat de VGC bepaalde zaken gaat overnemen. Het is zo dat bepaalde gemeenten dit niet liever zouden willen, maar dit moet in een breder debat worden bekeken.

De heer Gilles Verstraeten en ik zitten op dezelfde lijn wat betreft de verantwoordelijkheid voor de gemeenten inzake het inrichten van eigen onderwijs. Ik wil me hoeden voor de gemakkelijksoplossing waarbij anderen de verantwoordelijkheid van de gemeenten overnemen. Misschien is dit een debat dat op termijn toch zal moeten worden aangegaan.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik ben het uiteraard met u eens dat de gemeenten hun verantwoordelijkheid moeten nemen. Er zijn nog steeds een aantal gemeenten die dit niet doen. Als ze de verantwoordelijkheid kunnen nemen om Franstalig gemeentelijk onderwijs in te richten, kunnen ze dit ook voor het Nederlandstalig gemeentelijk onderwijs.

In Sint-Agatha-Berchem dreigde een onderwijsdossier helemaal spaak te lopen. Ik ben blij dat Scholengroep Brussel dit dossier heeft overgenomen. Ik vind dat dit bekeken kan worden als er manifeeste onwil is van de gemeente.

Ik ben blij dat er wat beweging in het dossier in Sint-Lambrechts-Woluwe zit. Het is afwachten want als men alles aan alles blijft koppelen, in een situatie die al jarenlang ernstig is, blijft alles duren.

In verband met Elsene had ik graag vernomen over welke gemeentelijke basisschool het gaat. Ik ben in ieder geval zeer blij te horen dat er hier een concrete piste is, die - laat ons hopen - deze legislatuur nog afgerond kan worden.

Gaat het in Sint-Joost-ten-Node niet over een nieuwe school? Gaat het eerder over een uitbreiding van de bestaande school? Of is dit nog niet helemaal duidelijk? Graag wat meer verduidelijking over het AGION-dossier dat hiervoor werd ingediend.

Zoeken naar een locatie is niet makkelijk. Ik ben aangenaam verrast dat er in Sint-Gillis sprake is van een basisschool en/of secundaire school. Graag wat meer uitleg hierover.

De Stad Brussel is de enige gemeente die secundair gemeentelijk Nederlandstalig onderwijs aanbiedt. Het is speciaal dat Sint-Gillis gemeentelijk secundair onderwijs zou aanbieden. Dit is speciaal nieuws voor mij. Graag nog wat uitleg.

Collegelid Sven Gatz: Inderdaad Sint-Gillis laat beide opties open. Ik denk dat dit ook is omdat, zoals ik het van de bevoegde schepen heb begrepen, in dit deel van Brussel niet zoveel secundair onderwijs is. Alles zal afhangen van de locatie die zal worden gevonden.

In Sint-Joost-ten-Node gaat het wel degelijk over een nieuwe vestigingsplaats.

Wat betreft Elsene is het aan de gemeente om info over de nieuwe school kenbaar te maken en niet aan mij. Het is wel een heel concreet project.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Wat gebeurt er met de Franstalige basisschool die er in Elsene was?

Collegelid Sven Gatz: Dat weet ik niet.

Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de radicalisering binnen het onderwijs

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Op 30 oktober van vorig jaar bespraken we het thema radicalisering op school naar aanleiding van een interview van *Bruzz* met Montasser AlDe'emeh, expert in islamitisch radicalisme, over zijn werk in het gemeenschapsonderwijs in Brussel. In die periode vonden een nieuwe reeks terroristische aanslagen plaats in Frankrijk waaronder de moord op geschiedenisleraar Samuel Paty omdat hij het had aangedurfd om een cartoon te tonen in een les over de vrijheid van meningsuiting.

Vanuit het beleid zijn afgelopen jaren verschillende acties ondernomen om scholen te ondersteunen in het uitwerken van een preventief beleid inzake radicalisering. Dit is misschien een van de dingen dat werkt. Ik hoor vaak over het voorkomen van radicalisering. Dit zou doenbaar zijn, maar over deradicalisering bestaat scepticisme over in welke mate dit haalbaar is.

De Vlaamse Regering zet sterk in op dit thema. In 2015 is er een netwerk van islamexperten opgericht die vertrouwd zijn met de leefwereld van de jongeren. Zij werken preventief op vraag van scholen, maar ook curatief wanneer eerstelijns werkers signalen hebben ontvangen van leerlingen die mogelijk zouden radicaliseren. De Vlaamse overheid heeft ook een overzichtsbrochure 'Handvatten voor de preventie, aanpak en omgang met polarisering en radicalisering binnen onderwijs' uitgegeven dat regelmatig wordt bijgewerkt. Daarin wordt onder meer het belang aangehaald om jongeren weerbaar te maken en met een goede dosis zelfbeheersing, zelfreflectie en zelfvertrouwen om te gaan met moeilijke situaties die zich zowel thuis, op school of op straat kunnen afspelen. Hierbij wordt ook enorm ingezet op ouderbetrokkenheid in de scholen. Dit is zeer belangrijk.

De Brusselse vzw Abrusco organiseert in dit kader weerbaarheidstrainingen. Ook de netten zelf ondernemen initiatieven, zoals het katholiek onderwijs dat een discussiewijzer heeft aangemaakt voor leerkrachten die in hun klas geconfronteerd worden met bepaalde uitspraken.

Specifiek voor Brussel organiseert het OCB onder meer vormingen in samenwerking met externe partners, stelt het literatuur en lesmateriaal ter beschikking van scholen en leerkrachten en bood het vorig schooljaar een begeleidingstraject aan over identiteitsontwikkeling en veerkracht bij tieners. Om inhoudelijk antwoord te bieden aan een radicaliserende mening kunnen Brusselse scholen ook zoals gezegd beroep doen op het brede netwerk van islamexperten in Vlaanderen of op de meer lokale initiatieven zoals wat Montasser AlDe'emeh doet binnen de Scholengroep Brussel.

Corona heeft een enorme impact gehad op de leefwereld van de jongeren. Lange tijd hebben ze nagenoeg geen klasgenoten gezien en we weten dat een aantal kinderen in Brussel tijdens de lockdown niet bereikt werden. Ik vraag me dan ook af of de jongeren die geradicaliseerd waren of mogelijk zouden radicaliseren in voldoende mate opgevolgd werden.

Bij deze wil ik mijn oproep herhalen om de betrokken actoren zoals het OCB, de Scholengroep Brussel en een islamexpert als Montasser AlDe'emeh uit te nodigen en naar hen te luisteren over hun aanpak inzake radicalisering binnen het onderwijs. Ik vraag me ook af in welke mate er rond dit thema met het Franstalig onderwijs informatie en expertise wordt uitgewisseld.

In welke mate had corona een impact op het beleid inzake radicalisering op school in Brussel? Is er tijdens die periode vanuit de scholen extra ingezet op de opvolging van jongeren die geradicaliseerd waren of mogelijk zouden radicaliseren?

Zijn er meldingen van scholen dat het aantal radicaliserende jongeren toegenomen is door de gevolgen van de coronacrisis?

Hoeveel Brusselse scholen deden in de voorbije jaren beroep op islamexperten? In hoeveel gevallen ging het om een preventieve of curatieve aanpak?

In welke mate werd het thema van radicalisering binnen het onderwijs naar boven gehaald tijdens de Ronde van Brussel?

Wordt er met het Franstalig onderwijs informatie en expertise uitgewisseld over deze problematiek?

Collegelid Sven Gatz: Scholen zijn sinds maart 2020 onafgebroken in de weer geweest met de schoolorganisatie te midden van de coronapandemie.

Er werd in die periode, zowel vanuit het beleid als de schoolteams, primair ingezet op het faciliteren van afstandsleren, het terugdringen van schoolverzuim en de meest kwetsbare leerlingen aan boord te houden.

In diezelfde periode kreeg het ‘Netwerk voor Islamexperten’ nauwelijks meldingen binnen van Nederlandstalige scholen in Brussel m.b.t. radicalisme, ik kom daar straks op terug.

In deze periode van nauwgezette opvolging, kreeg noch de Administratie noch het OCB specifieke vragen of meldingen met betrekking tot radicalisering.

Ook in de Ronde van Brussel is radicalisering *as such* niet aan bod gekomen. Ik wil hiermee niet zeggen dat het probleem niet bestaat, maar het is niet aan bod gekomen in de 20 scholen waarmee ik contact heb gehad.

Het belang om op een goede manier om te (kunnen) gaan met een divers en meertalig publiek daarentegen wel.

De voorbije jaren heeft het Onderwijscentrum Brussel evenwel verschillende specifieke initiatieven genomen om schoolteams sterker te maken in het omgaan met radicalisering: o.a. specifieke vormingen i.s.m. externe partners (bv. OTA), materiaalontwikkeling met focus op identiteitsontwikkeling, veerkracht en weerbaarheid (Eigen Wijs) en uitbouw van het thema in de onderwijsbibliotheek door de aankoop van zowel achtergrondliteratuur als lesmaterialen.

De methode ‘Eigen Wijs’ bv., mede ontwikkeld door het Onderwijscentrum Brussel, helpt leerkrachten en tieners op weg te zetten om op te groeien tot evenwichtige personen. Doelgroep zijn de leerlingen van het 6de leerjaar (basisonderwijs), omdat zij als pubers op de drempel staan van volwassen worden.

Het Netwerk Islamexperten kon ons volgende informatie verstrekken:

- In de periode van 1 mei 2019 tot en met 30 april 2020 werden:
 - o 17 interventies ingepland
 - o Preventief 13 - curatief 4
- In de periode van 1 mei 2020 tot en met 30 april 2021 werden:
 - o 11 interventies
 - o Preventief 7 - curatief 1
- In de periode van 1 mei 2021 tot op heden werd:
 - o 1 interventie gerealiseerd en het ging om een preventieve aanpak

Deze cijfers werden getoetst aan de ervaringen van de CLB's. We hebben geen verdere informatie gekregen over interventies.

Er is op dit ogenblik geen structureel overleg vanuit de VGC met de Franse Gemeenschap over dit specifieke onderwerp. We staan hier zeker voor open.

Vanuit de VGC werden de afgelopen jaren dan ook verschillende acties ondernomen om scholen te ondersteunen in het uitwerken van een preventief beleid inzake radicalisering. De *tools* zijn er om onze leerlingen weerbaarder te maken.

Wij houden, net zoals bij elke uitdaging in het onderwijs, de vinger aan de pols.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Het moeilijke met afstandsonderwijs is dat detectie ook moeilijker is. Er is minder spontane interactie zoals er normaal in een klas zou zijn. Het is gemakkelijk om de camera en micro af te zetten. In een normale klassituatie kan het vaststellen van het gedrag van een leerling sneller en makkelijker verlopen.

Er zijn minder interventies geweest. Is dit een detectieprobleem of is er sprake van een afname van de problematiek?

Dit onderwerp is tijdens de Ronde van Brussel niet aan bod gekomen. Er was wel sprake van moeilijkheden met de omgang met een divers publiek. De vraag is waar de grens moet worden getrokken. Wat is radicalisering of wanneer gaat het enkel om het hebben van streng religieuze opvattingen? Misschien kan hier op basis van de Ronde van Brussel meer op worden ingegaan.

Collegelid Sven Gatz: Tijdens de Ronde van Brussel is op geen enkel moment het woord 'radicalisering' uitgesproken. Dit wil niet zeggen dat het probleem niet bestaat, maar het is niet echt benoemd tijdens mijn gesprekken met verschillende schoolteams.

De VGC blijft alert en kijkt met de scholen of er moet worden ingegrepen en hoe dit op de best mogelijke manier kan.

2. Regeling van de werkzaamheden

In samenspraak met de aanwezige leden werd beslist om dit zittingsjaar tijdens hoorzittingen en studiebezoeken de nadruk te leggen op meertaligheid. Er werd beslist om een studiebezoek te brengen aan de Europese School en om nader kennis te maken met de tweetalige lerarenopleiding van de Erasmushogeschool Brussel. De commissiesecretaris zal het nodige hiervoor doen.

Bijlage

Minister Sven Gatz

Onderwijs en Scholenbouw

Collegelid van de VGC

Aanvullende toelichting Commissie Onderwijs en Scholenbouw 19-10-2021

Bijkomende vraag van de heer Gilles Verstaeten mbt de communicatie van de open zomerscholen vanuit OCB/VGC naar de scholen toe.

Het OCB/VGC voerde volgende communicatie naar de scholen omtrent het aanbod van de open VGC Zomerscholen:

Het OCB en haar onderwijsondersteuners zorgden voor een actieve bekendmaking van het project via de directies en de leerkrachten binnen de scholen.

Daarnaast was er een mailing vanuit de VGC naar alle scholen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. Deze mailing bevatte de nodige praktische informatie over de organisatie van een open zomerschool, een visueel aantrekkelijke onepager en flyers bestemd voor de scholen, voor de ouders in het Nederlands, Frans en Engels, en voor de begeleiders.

Daarnaast verscheen er een persbericht en werden scholen op de hoogte gebracht via de online kanalen van de VGC en het OCB (website, facebook, de nieuwsbrief BrusselDirect).